

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 4. Zakres podstawowy

Tematy 1.–34.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. II wojna światowa					
1. Wojna obronna Polski w 1939 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; wyjaśnia pojęcia: blitzkrieg i wojna totalna; wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cele ataku Niemiec i ZSRS na Polskę; przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.; przedstawia udział ludności cywilnej w obronie kraju we wrześniu 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony Westerplatte; przedstawia działania Anglii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej; przedstawia okoliczności ataku ZSRS na Polskę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną; ocenia szanse Polaków w wojnie obronnej 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach października 1939 r.; wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>
2. Działania wojenne w latach 1939–1941	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję ludności Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; porównuje metody stosowane w czasie zajmowania terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; wyjaśnia, co ułatwiało Hitlerowi zajmowanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej

AUTORKA: Agnieszka Żuberek

				terenów ZSRS, i co spowodowało jego ostateczną porażkę	
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej; przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej; wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; wymienia przykłady kolaboracji z władzami niemieckimi w krajach okupowanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych; wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się synonimem kolaboracji; wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia, dlaczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: czetnicy, ustasze i komuniści; wyjaśnia przyczyny różnic między nimi
4. Wielka koalicja i przełom na frontach	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i> z 1942 r.

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie 				
5. Zakończenie II wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; wymienia postanowienia konferencji w Jałcie dotyczące Niemiec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; wymienia skutki II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; wymienia postanowienia konferencji w Jałcie; przedstawia bilans II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie; wyjaśnia, w jaki sposób pozycja poszczególnych państw w koalicji antyhitlerowskiej wpływała na decyzje i działania podejmowane przez koalicję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sposób prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej
II. Polska w latach II wojny światowej					
6. Polska pod okupacją niemiecką	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych przez III Rzeszę i ZSRS; wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady eksterminacji elit polskich na ziemiach okupowanych przez Niemców; charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie; wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co to była granatowa policja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy; wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych; wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny światowej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

				volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie	
7. Ziemie polskie pod okupacją sowiecką	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przeprowadzone na ziemiach okupowanych przez ZSRS zmiany administracyjne; • wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką; • wyjaśnia, co to była zbrodnia katyńska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposób, w jaki doszło do włączenia Kresów Wschodnich do republik sowieckich; • przedstawia losy polskich oficerów wziętych do niewoli sowieckiej; • przedstawia schemat deportacji Polaków z Kresów Wschodnich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką; • charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego na początku władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym to polegało; • przedstawia sytuację Polaków na Wileńszczyźnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS
8. Władze polskie na uchodźstwie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie; • wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski; • wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to była Rada Narodowa RP • wymienia cele działań rządu polskiego na uchodźstwie; • przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; • przedstawia działalność Jana Karskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania polskich władz na uchodźstwie; • charakteryzuje stosunki władz londyńskich z ZSRS; • przedstawia działania polskich władz na uchodźstwie podjęte w obronie ludności żydowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na relacje polsko-radzieckie w czasie II wojny światowej; • wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie; <p>ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia losy Prezydenta Ignacego Mościckiego, ministra spraw zagranicznych Józefa Becka i marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego po internowaniu w Rumunii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

<p>9. Polskie Państwo Podziemne</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia Komendantów Głównych AK; wymienia przykładowe działania pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia przykładowe działania pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność małego sabotażu; wymienia Delegatów Rządu na Kraj; wymienia przykładowe oddziały zbrojne tworzone przez partie polityczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego; charakteryzuje powstanie w getcie warszawskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; ocenia, jakie znaczenie miała działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków pod okupacją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym; wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy stworzyli podobne struktury organizacyjne
<p>10. Polacy na frontach II wojny światowej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów; przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię; wymienia armie polskie, które powstały w Związku Sowieckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się Polskich Sił Zbrojnych; przedstawia okoliczności tworzenia dwóch armii polskich w ZSRS; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały; przedstawia rolę polskich okrętów w czasie II wojny światowej; przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje okoliczności tworzenia dwóch polskich armii w ZSRS; przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na podstawie informacji z podręcznika i innych źródeł przedstawia stosunek mieszkańców miast europejskich do oddziałów PSZ
<p>11. Sytuacja Polski i Polaków w przełomowym okresie wojny (1942–1943)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia polskie organizacje komunistyczne powstałe na ziemiach polskich i w ZSRS; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje polsko-ukraińskie przed i w czasie II wojny światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele powstania polskich organizacji komunistycznych na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania polskich organizacji komunistycznych na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, jak decyzje podejmowane na konferencjach w Teheranie i Jałcie wpływały na pozycję

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia program polskich komunistów; • wyjaśnia, co to była zbrodnia wołyńska 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia podłoże zbrodni wołyńskiej; • wymienia postanowienia <i>Manifestu PKWN</i> 	<p>ziemiach polskich i w ZSRS;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich; • charakteryzuje działalność polskich komunistów 	<p>ziemiach polskich i w ZSRS;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Polaków na Kresach po 1941 r.; • wyjaśnia różnice między programami polskich komunistów i Rady Jedności Narodowej 	<p>władz londyńskich i komunistycznych ośrodków władzy na ziemiach polskich</p>
12. Powstanie warszawskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia założenia akcji „Burza”; • wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego; • wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego; • wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza”; • przedstawia przebieg powstania warszawskiego; • przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy; • wymienia dowódcę powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; • charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańczych w Warszawie; • przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse realizacji założeń akcji „Burza”; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek aliantów do powstania warszawskiego; • przedstawia bilans powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego, przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu
III. Polska i świat po II wojnie światowej					
13. Świat po II wojnie światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe skutki II wojny światowej w różnych dziedzinach życia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia straty gospodarczo-społeczne spowodowane II wojną światową; • wymienia przyczyny i wskazuje kierunki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak doszło do powstania dwóch państw chińskich; • przedstawia wpływ II wojny światowej na sztukę; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różne reakcje artystów, inne niż w podręczniku, na doświadczenia II wojny światowej;

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; wymienia organy ONZ; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i>; wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ; wymienia przykładowe organizacje afiliowane i współpracujące z ONZ 	<p>migracji ludności po II wojnie światowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia częściowo, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia w pełni, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
14. Początki zimnej wojny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna kurtyna, NATO, Układ Warszawski; przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: doktryna Trumana i plan Marshalla; przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Układu Warszawskiego; porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; wymienia przyczyny i skutki wojny koreańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych; porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej; wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała taktyka salami, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
15. Powojenna Polska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; pokazuje na mapie kierunki migracji ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; wyjaśnia przyczyny migracji ludności na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej; przedstawia sytuację Polaków i władz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie

	na ziemiach polskich i do Polski	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ośrodki emigracji polskiej po II wojnie światowej 	ziemiach polskich i do Polski	polskich na emigracji i w ZSRS	
16. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.; wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r.; wyjaśnia pojęcia: proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej; wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana; przedstawia założenia planu trzyletniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez bezpiekę; wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez komunistów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce; ocenia skuteczność i efektywność polityki gospodarczej władz komunistycznych w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia polityczne względy lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem; wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać podobną rolę, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
17. Niepodległościowe podziemie zbrojne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców; wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego; wyjaśnia, z czym wiązały nadzieje na zmianę sytuacji w Polsce organizacje powstałe po rozwiązaniu Armii Krajowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego; wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci / żołnierze niezłomni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego w podręczniku
18. Stalinizm w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu; wymienia przykładowe środki propagandowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji PRL; charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w pierwszej połowie lat 50. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne; charakteryzuje politykę władz komunistycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej; ocenia, skutki polityki gospodarczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS; wskazuje różnice między sytuacją

	<p>stosowane przez komunistów;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL 		<p>wobec Kościoła katolickiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej 	<p>pierwszej połowy lat. 50. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce 	<p>w Polsce a w krajach Bloku Wschodniego</p>
IV. Świat w 2. połowie XX w.					
19. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci Józefa Stalina (Węgry, Czechosłowacja); przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; wyjaśnia, na czym polegała doktryna Breżniewa; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w NRD oraz reakcję na nie władz ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina: wydarzenia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę; porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina; wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD, Czechosłowacji i na Węgrzech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia politykę zagraniczną Nikity Chruszczowa; ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
20. Dekolonizacja w Azji i Afryce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji; przedstawia proces uzyskiwania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji; przedstawia bilans procesu dekolonizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki procesu dekolonizacji 	<p>niepodległości przez Indie;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: apartheid i neokolonializm 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany w Republice Południowej Afryki 		
21. Konflikty na Bliskim Wschodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie; pokazuje na mapie tereny Izraela 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi; przedstawia cele i charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi; wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w państwach bliskowschodnich; wymienia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-palestyńskie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
22. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w.; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim
23. Integracja europejska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich, a potem Unii Europejskiej; wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej; wymienia organy Unii Europejskiej i ich przykładowe kompetencje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi; wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej; ocenia zagrożenia, jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia Europy

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej 				
24. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. połowie XX w.; charakteryzuje kulturę masową 2. połowy XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w sztukach plastycznych w 2. połowie XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. połowie XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nurty filozoficzne w 2. połowie XX w.; wyjaśnia wpływ soboru watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór
V. Polska Rzeczpospolita Ludowa					
25. Postalinowska odwilż	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kto to byli puławianie i natolińczycy; wymienia przykładowe przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany w polityce władz komunistycznych po śmierci Józefa Stalina; przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Władysława Gomułkę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała walka o władzę w łonie PZPR po śmierci Bolesława Bieruta; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, w której dziedzinie zmiany wprowadzane po śmierci Józefa Stalina były najbardziej widoczne; ocenia politykę Władysława Gomułki w kontekście przemian w Polsce po śmierci Józefa Stalina 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę wyborów do sejmu w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. połowie lat 50. XX w., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
26. Polska w czasach Władysława Gomułki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów Władysława Gomułki; charakteryzuje stosunek władz komunistycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia związanego z początkiem Polski; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ rywalizacji wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. na wydarzenia Marca 1968 r.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to było poselskie koło „Znak”, i przedstawia jego działalność, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Marca 1968 r. 	<p>do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w.; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.; ocenia, w jakim stopniu Władysław Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy 	
27. PRL w okresie rządów Gierka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cele polityki gospodarczej ekipy Edwarda Gierka i podaje przykłady jej realizacji; wymienia zmiany wprowadzone do konstytucji w 1976 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; charakteryzuje politykę gospodarczą ekipy Gierka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka; charakteryzuje przemiany ustrojowo-administracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka; wyjaśnia, jakie sukcesy Polaków i dlaczego wykorzystywała propaganda lat 70. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego fiat 126p stał się symbolem epoki Edwarda Gierka
28. Opozycja polityczna w latach 1976–1980	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. (KOR, ROPCiO, WZZ); wymienia przykłady działań środowisk 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w.; wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.; przedstawia cele działań tych organizacji; charakteryzuje działalność środowisk 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego; wyjaśnia, jakie znaczenie miała pierwsza pielgrzymka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje formułę wystąpień społecznych z lat 1970 i 1976 ze strajkami z 1980 r.

	<p>opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność NSZZ „Solidarność” 	<p>opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r. 	<p>papieża Jana Pawła II do Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia struktury NSZZ „Solidarność” 	
29. Czas stanu wojennego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; podaje przykłady represji wobec działaczy opozycji i osób ją wspierających w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność”; przedstawia reakcję działaczy „Solidarności” na wprowadzenie stanu wojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie w Polsce stanu wojennego; charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, jak ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego, wpłynęły na życie codzienne obywateli; ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze polskiej i filmie polskim, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
VI. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.					
30. Kryzys w ZSRS	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa; wyjaśnia terminy: pierestrojka i głasnost 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności gospodarcze ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; wymienia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRS; wymienia przyczyny i skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Michaiła Gorbaczowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konflikty narodowościowe w ZSRS; wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podłoże i konsekwencje konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. połowie lat 80. i w latach 90. XX w.

<p>31. Upadek PRL</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia problemy gospodarcze Polski w latach 80. XX w.; wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje między władzą a opozycją po stanie wojennym; wymienia zmiany, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu; wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 1989–1990 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w latach 80. XX w.; charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku władzy do opozycji; ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, genezę i znaczenie pojęć: wybory kontraktowe i sejm kontraktowy
<p>32. Jesień Narodów i rozpad ZSRS</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie państwa, które powstały po 1989 r.; wymienia przyczyny i etapy rozpadu ZSRS; charakteryzuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD i Rumunii; wymienia przyczyny i skutki wojen czeczeńskich; wymienia przyczyny i etapy rozpadu Jugosławii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; porównuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji, NRD i Rumunii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces rozpadu ZSRS; przedstawia proces rozpadu Jugosławii; wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces upadku komunizmu na Węgrzech lub w Bułgarii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
<p>33. III Rzeczpospolita</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w Polsce po 1989 r.; wymienia zasady konstytucji z 1997 r.; wymienia problemy III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację w Polsce na początku lat 90. XX w.; charakteryzuje przemiany składu polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; przedstawia problemy III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r.; ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r, w jego regionie

<p>34. Polska w integrującym się świecie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej w XXI w.; • wymienia organizacje, których członkiem stała się Polska na przełomie XX i XXI w.; • wymienia konsekwencje przemian gospodarczych przeprowadzonych w Polsce w latach 90. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia problemy gospodarki polskiej w latach 90. XX w.; • wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w.; • wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki zagranicznej po 1989 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 90. XX w.; • przedstawia proces wejścia Polski do NATO; • przedstawia proces integracji Polski z Unią Europejską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bilans przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; • ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; • charakteryzuje polską politykę zagraniczną po 1989 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
---	---	--	---	---	---